

Din Pension

NYHETSBREV FRÅN PP PENSION, No 3 2008

VAD VAR DET SOM
HÄNDE 2008?
SIDORNA 2-3

PP PENSIONENS LITENHET
GYNNAR SPARARNA
SIDAN 3

ANDERS ANDERSSON
"HÅLL HUVUDET KALLT"
SIDAN 4

- ▶ Sofia Polhammer
- ▶ 43 år
- ▶ Sambo, två döttrar 5 och 9 år
- ▶ Bor i hyreslägenhet i södra Stockholm
- ▶ Pensionssparar: Ja. Månadssparar i en pensionsförsäkring.
- ▶ Som pensionär: Vill jag resa och umgås mycket med familj och vänner.

FOTO SAGA BERLIN

SOFIA VET ALLT OM FINANSKRISEN: "JAG FORTSÄTTER PENSIONSSPARA SOM VANLIGT"

Som reporter på Nyhetsbyrån Direkt får Sofia Polhammer varje dag tillgång till all information om finanskrisen. Kunskapen är inte alltid till någon hjälp när hon ska fatta beslut om sitt eget sparande. Det gäller att hålla krisen ifrån sig, säger hon.

Nyhetsbyrån Direkt är en elektronisk nyhetstjänst med finansmarknaden som målgrupp. Så fort något händer på de finansiella marknaderna ska Direkt rapportera om det. Helst först.

Här har Sofia arbetat sedan 1993, med avbrott för föräldraledighet och ett kort inbrott på en pr-byrå. Hon har sett finansiella kriser förr, men aldrig något som liknar den nuvarande, säger hon.

– Jag minns 90-talskrisen med kronförsvaret och de chockhöjda räntorna. När den slog till gick det på något vis att förstå hur den uppstod, men det vi ser nu är något helt annat. Inte minst hur snabbt den sprids över världen.

Kanske är det dessa erfarenheter som gör att Sofia trots allt håller huvudet kallt när det gäller hur finanskrisen får påverka familjens ekonomi och sparande.

"Inte kul när jag ser hur fonderna rasar"

– Inte är det kul när jag ser hur aktiefonderna rasar, säger hon. Men jag gör som många andra: sticker huvudet i sanden och undviker att titta. Varför bli mer deprimerad?

Sofia månadssparar i en traditionell pensionsförsäkring och har inga planer på att avbryta sparandet på grund av krisen. ▶

Fortsättning

– Nej, det är ju rätt många år kvar tills jag ska använda pengarna så jag tänker fortsätta som vanligt, säger hon. Det går i alla fall inte att pricka vare sig botten eller toppen. Många experter har ju sagt i höst att nu är botten nådd, sen rasar börsen 20 procent till!

Fast helt stilla har hon inte suttit i båten. En summa har Sofia lagt över på ett fasträntekonto, för att i viss mån kompensera fallet för fonderna.

Mitt i krisens centrum

Sofias jobb är minst sagt stressigt. Det gäller att inte missa de viktigaste nyheterna på någon av de sju (!) skärmar hon eller någon av hennes kolleger hela tiden måste hålla ögonen på när de har inre tjänst. Förutom den skärm de skriver på, alltså. Till sin hjälp har de en reporter som sitter på makroredaktionens andra flashplats under dagen och som främst har till uppgift att följa nyhetsflödet på skärmarna och flasha så fort något av vikt händer.

När det inträffar går det inte många sekunder från det att en text lämnar Sofias skärm till den när läsaren – som för det mesta är en aktör på någon av de finansiella marknaderna. Alla nyheter som går ut från Direkt ska vara marknadsdrivande.

Man kan således lugnt säga att Sofia har befunnit sig i finans-krisens centrum under den gångna hösten – vare sig hon haft jouten

framför de sju skärmarna på redaktionen eller hängat finansminister Anders Borg, riksbankschefen Stefan Ingves eller finansmarknadsminister Mats Odell i hämlarna ute på fältet.

– Det har varit väldigt skakigt sedan Lehman Brothers konkurs. Men det var först under den svarta fredagen den 24 oktober, efter Volvo Lastvagnars rapport, som krisen här hemma blev riktigt verklig, säger Sofia.

– Fram till dess hade krisen mest framstått som väldigt abstrakt med ovanligt kraftiga kurvor på våra skärmar och räddningsaktioner för ofattbara summor från centralbanker och regeringar.

Inte för att det saknades varningstecken, framför allt från USA. Ändå hoppades många att krisen skulle stanna på andra sidan Atlanten. Sveriges ekonomi var ju stabil med överskott i finanserna.

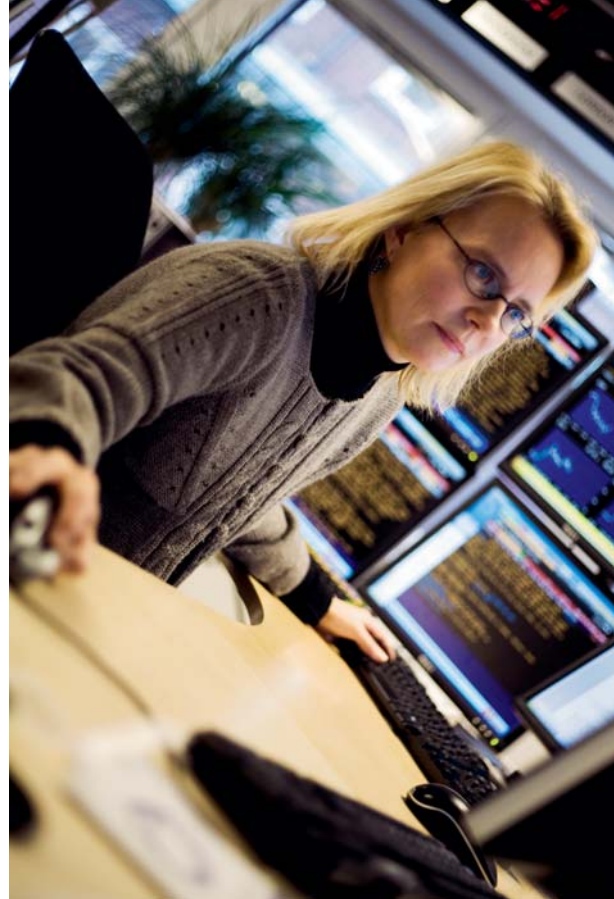
– Men när Volvovarslen kom handlade det plötsligt om människor av kött och blod, inte bara om kurvrörelser på en dataskärm.

En adrenalinkick

Sofia sticker inte under stol med att hösten har varit slitsam.

– Det blir ett annat tempo under en sådan här period, man vågar inte slappna av ens en sekund och många på jobbet är trötta, säger hon.

Samtidigt som hon medger att det ger en adrenalinkick att vara i krisens centrum ("missförstå mig inte").

“Man vågar inte slappna av ens en sekund ...”

– Det är alltid spännande att vara först med stora nyheter och ha tillgång till beslutsfattare på hög nivå. Faran ligger i att förväxla det som sker på skärmarna med verkligheten. Det gäller att hålla det ifrån sig och inse att för de allra flesta fortsätter vardagen som vanligt.

För det har erfarenheter-na också lärt henne: förr eller senare vänder det upp igen. Och då vill hon gärna vara den som rapporterar det först. ◀

Vad var det som hände 2008?

Januari

• Börsnedgångar förebådade finanskrisen, men än trodde många att det åter skulle vända uppåt. Amerikanska centralbanken Fed hjälpte till genom att sänka sin styrränta med 0,75 procentenheter vid ett extramöte.

Februari

• Fed sänker sin styrränta med ytterligare 25 punkter.
• Den amerikanska krisbanken Bear Sterns säljs till JP Morgan.

Mars

• En undersökning från Nordea visar att 43 procent av svenskarna mellan 50 och 64 år vill gå i pension före 65. Men en tredjedel bedömer att de inte har råd.
• Övuntad statistik visar att såväl villasom bostadsrättspriserna fortfarande är på väg upp: + 4 procent för borätter och + 7 procent för villor.
• Den schweiziska banken UBS visar förlust på 114 miljarder kr för första kvartalet. Högste chefen avgår.

April

Maj

• Flytträtt införs för pensions-sparande.
• PPM börjar betala ut avgiftsrabatter och arvsvinster till 5,8 miljoner premiepensionssparare. Totalt 1,7 miljarder kronor.

Juni

• Finansinspektionen skärper sin tillsyn av hur livbolagen fördelar sina överskott i pensionsförsäkringar.

PP PENSIONS LITENHET GYNNAR SPARARNA

PP Pension är en liten spelare på den gigantiska finansmarknaden. Det är ingen nackdel – tvärtom. Här förklarar PP Pensions vd Tomas Lindstrand hur spararna gynnas av att spara hos en liten aktör.

PP Pension har ungefär 8 miljarder i kapital att förvalta. Det är inte mycket, om man jämför med de största förvaltarna, som kan ha så där 170 miljarder att ta hand om för sina sparares räkning.

Problemet när man är så stor, är att om man beslutar sig för att sälja något ur sin portfölj – låt oss säga Ericssonaktier – kommer det att få konsekvenser för hela marknaden. När stora mängder Ericssonaktier säljs ut, faller kursen. Och eftersom Ericssonaktien är så betydelsefull kommer hela börsindexet att peka neråt.

– När vi säljer något, märks det inte alls på samma sätt. Den försäljningen är så pass liten, att den inte kommer att påverka marknaden, förklarar Tomas Lindstrand.

Det innebär att PP Pension inte behöver ta några andra hänsyn än

sina sparares bästa. Man kan vara helt opartisk och utan hänsyn till andra sälja och köpa det man anser gynnar spararna.

– Den andra fördelen med att vara liten är att vi på PP Pension kan vara flexibla i vår organisation. Vi kan snabbt fatta beslut om att köpa eller sälja, utan att gå vägen över stora möten där många ska tycka innan affären genomförs, säger Tomas Lindstrand.

Det finns ytterligare en aspekt, som många inte tänker på. De stora kapitalförvaltarna har ofta ett ägaransvar i de företag vars aktier de äger. De kan exempelvis ha en plats i ett visst företags valberedning till styrelsen, och om de säljer försvinner den platsen.

– Även där kan vi vara friare i tanken. Vi har inga sådana poster, och är därför mer neutrala när vi fattar våra placeringsbeslut, säger Tomas Lindstrand. ◀

PP Pension hjälper dig att flytta

► Sedan 1 oktober är det möjligt att flytta sitt pensionssparande mellan olika bolag – om avtalen tillåter det.

Ibland kräver det bolag man flyttar ifrån att spararen betalar en flyttavgift. Om så är fallet när du vill flytta till PP Pension, kommer PP Pension att betala avgiften, upp till 1 000 kr.

Pengar över?

► Från och med i år är taket för avdragsgillt pensionssparande 12 000 kr per år. Det betyder att du som inte har sparat upp till taket – och har marginaler i din ekonomi – kan överväga att betala in mer. Detta gäller både för traditionell pensionsförsäkring och fondförsäkring.

För att du ska få dra av premien måste inbetalningen göras före årsskiftet.

Juli

Augusti

September

Oktober

November

December

- Vi får lära oss ett nytt ord: subprime-lån. En typ av hög-risklån som amerikanska banker beviljade fattiga och arbetslösa låntagare och därefter snabbt sålde vidare till andra placerare. När låntagarna – till bankernas stora förvåning – på grund av stigande räntor inte klarade av att betala sina subprime-lån utlöstes finanskrisen.
- 15 september ansökte den anrika amerikanska investmentbanken Lehman Brothers om konkurs. Det blev startskottet för den akuta krisen.
- Ett förslag till räddningspaket föreläggs den amerikanska kongressen, som konsttrar innan den till slut röstar ja.
- De fem riksdagspartierna som ingår i Pensionsgruppen enas om att göra om den statliga Premiesparfonden till en generationsfond. Syftet är att underlätta PPM-valet.

- Finanskrisen tar fart.
- Kraftiga börsras över hela världen.
- EU:s centralbankschefer går samman och sänker räntan och regeringarna lanserar räddningspaket för bankerna.
- Volvo varslar 2 700 personer i Göteborg, Skövde och Olofström. Även Saab har problem. Båda biltillverkarna behöver kapitaltillskott från sina amerikanska ägare, som dock själva befinner sig i kris.

- Barack Obama vinner presidentvalet i USA och tillkännager ett tvåårigt stimulanspaket för ekonomin.
- EU-kommissionen lägger fram ett krispaket på sammanlagt 200 miljarder euro.
- De svenska bankerna är ovilliga att ansluta sig till regeringens bankgarantiprogram.

ANDERS ANDERSSON: "HÅLL HUVUDET KALLT I KRISEN!"

Många är oroliga för sitt pensionssparande i finanskrisens spår. Men det finns ingen anledning att gripas av panik. Den som kan hålla huvudet kallt och se möjligheterna i krisen kan bli en vinnare på sikt.

– Det klokaste man kan göra är att försöka acceptera läget. Slösa inte energi på att oroa dig för saker du ändå inte kan göra något åt, säger Anders Andersson, som efter många år som chefredaktör för Privata Affärer nu ger ut tidningen Driva Eget.

Börja med att ta reda på hur ditt sparkapital har påverkats. Innan du vet hur det ligger till kan du knappast ta rätt beslut för framtiden.

Beroende på vilket slags pensionssparande du har kan det se lite olika ut. Du som har en fondförsäkring och valt aktiefonder riskerar att ha förlorat mer än du som har valt en traditionell pensionsförsäkring, eftersom de placerar i såväl aktier, räntesparande som fastigheter.

En lycklig minoritet

– Men troligen kommer många livbolag att tvingas sänka sin återbäring i pensionsförsäkringarna, säger Anders Andersson. Man kan säga att där kommer återverkningarna lite senare än för fondförsäkringarna.

Alla som omfattas av ett kollektivavtal har också en tjänstepen-

sion. Även den har påverkats av börsrasen. Liksom premiepensionen – om du inte tillhörde den lyckliga minoritet som bytte till räntefonder i god tid.

– Beräkningarna på pensionsbeskeden vi fick för ett år sedan gäller inte längre, säger Anders Andersson. För en del kanske det rent av betyder att man behöver jobba något år längre än man hade tänkt sig.

Närmare botten än toppen

Trots läget är Anders Andersson optimistisk om framtiden. Ingen kan ju säga när botten är nådd, men han är ganska säker på att vi nu i alla fall är närmare botten än toppen. Och det betyder att det kan vara dags att börja spara.

– Den som vill månadsspara kan det vara ett bra läge att börja när kurserna ligger lågt eftersom man då får "mer fond för pengarna", säger han.

Detta gäller naturligtvis även för pensionssparande, men Anders Andersson menar att där ska man tänka efter lite mer, eftersom det finns en

"Bra läge att börja månads-spara när kurserna är låga"

skattehake.

Pensionssparande är avdragsgillt upp till 12 000 kr om året, men du måste skatta för pengarna när du tar ut dem. Det handlar alltså om att försöka förutse dels hur stor pension man får, dels hur skattesystemet ser ut den dag du går i pension. Var och en förstår att det är näst intill omöjligt.

– Men man kan i alla fall säga att med dagens skattesystem lönar det sig att pensionsspara för den som tjänar omkring 30 000 kr och som får lägre inkomst som pensionär. För den som kommer att ha samma marginalskatt som pensionär som när man jobbade går det ungefär på ett ut, säger han. ◀

FOTO MIKAEL LUNDSTRÖM

...och vad händer 2009?

1 januari

- Ett tredje steg i jobbavdraget införs, vilket betyder lägre skatt för alla som har arbete.
- Avdraget för resor till och från jobbet höjs till 9 000 kr om året.
- Slopade skyldighet för bland annat banker att skicka kontrolluppgift om dina tillgångar och skulder som tidigare behövdes för förmögenhetsskatten.
- Den blir lättare att gå med i a-kassan för föräldralediga, arbetslösa eller sjuka. Nya medlemmar i a-kassan kan få inkomstbaserad ersättning efter 6 månader, i stället för som tidigare 12 månader.

1 juli

- Avgiften till a-kassan sänks med omkring 50 kr i månaden.